

یادآوری

دوست عزیزم! چقدر از بخوانیم و بنویسیم سال گذشته یادت هست؟

سؤالات چهارگزینه‌ای

۱ صدای «ه» در پایان کدام واژه با بقیه فرق دارد؟

- ۱) ماه ☐ ۲) سایه ☐ ۳) شبیه ☐ ۴) کوه ☐

۲ در پایان کدام جمله، «نقطه» قرار نمی‌گیرد؟

- ۱) کتاب تازه‌ات را باز کن ☐
۲) کدام قسمت داستان برایت جالب است ☐
۳) آن را برای دوستانت تعریف کن ☐
۴) کتاب، دوست مهربان همه‌ی ماست ☐

۳ متضاد کدام کلمه اشتباه است؟

- ۱) بالا - پایین ☐ ۲) زیاد - اندک ☐ ۳) بزرگ - عظیم ☐ ۴) رفت - آمد ☐

۴ کدام گزینه با بقیه فرق دارد؟

- ۱) همیشه ☐ ۲) همکار ☐ ۳) هم فکر ☐ ۴) هم کلاس ☐

۵ «بُرنا» یعنی:

- ۱) دانا ☐ ۲) توانا ☐ ۳) جوان ☐ ۴) پیر ☐

۶ گزینه‌ی متفاوت کدام است؟

- ۱) هواستن ☐ ۲) هواستگاری ☐ ۳) می‌هواست ☐ ۴) به‌هواست ☐

۷ در پایان کدام کلمه «تنوین» قرار نمی‌گیرد؟

- ۱) فعل ☐ ۲) فاعل ☐ ۳) مثل ☐ ۴) معمول ☐

۸ صدای «و» در کدام گزینه با بقیه متفاوت است؟

- ۱) وقت ☐ ۲) آموزگار ☐ ۳) هنوز ☐ ۴) گروه ☐

۹ کدام گزینه «هم‌معنی» دیگر واژه‌ها نیست؟

- ۱) مراقبت ☐ ۲) مواظبت ☐ ۳) نگه‌داری ☐ ۴) کمک‌رسانی ☐

۱۰ حرف «ی» در پایان کدام کلمه، صدای «آ» می‌دهد؟

- ۱) سینی ☐ ۲) یهی ☐ ۳) بستنی ☐ ۴) شیرینی ☐

محلّی ما

درس اوّل

نگته‌های دستوری

★ سال گذشته آموختیم که «ها» و «ان» نشانه‌های جمع فارسی هستند؛ مثل:

دوستان
یعنی چند دوست

بچه‌ها
یعنی چند بچه

★ حال می‌آموزیم که «ات» هم یکی از نشانه‌های جمع است؛ مثل:

لحظات
یعنی چند لحظه

حیوانات
یعنی چند حیوان

موجودات
یعنی چند موجود

نگته‌های نگارشی

★ می‌آموزیم که هر واژه‌ای می‌تواند کلمه‌های زیادی را به یاد ما بیاورد؛ مانند:

● شهر ← شهر بازی، شهرداری، شهروند، خیابان و ...

● معلّم ← مدرسه، علم، کتاب، مدیر، ناظم و ...

● خانواده ← پدر، مادر، خواهر، برادر، پدربزرگ و ...

سوالات چهارگزینه‌ای

۱) معنی کدام گزینه درست نیست ؟

☐ ۱) عظمت؛ بی‌نهایت

☐ ۳) نگران؛ دلوپس

☐ ۲) ثبت‌نام؛ نام‌نویسی

☐ ۴) فیروزه‌ای؛ به رنگ فیروزه

۲) «ات» در کدام گزینه نشانه‌ی جمع نیست ؟

☐ ۱) موجودات

☐ ۳) شکلات

☐ ۲) هشرات

☐ ۴) اساسات

۳) کدام گزینه «تشدید» ندارد ؟

☐ ۱) مقله

☐ ۳) معرفی

☐ ۲) جمعیت

☐ ۴) عظمت

۴ شعر زیر، با کدام عبارت کامل می‌شود؟

با خنده باز از من / پرسید در چه حالی؟ / گفتم که خوب و عالی

- ☐ (۱) باز او مرا بغل کرد
☐ (۲) کردم تشکر از او
☐ (۳) خندید و قلقلک داد
☐ (۴) یک پای تازه آورد

۵ «ات» در کدام گزینه، نشانه‌ی جمع است؟

- ☐ (۱) نبات
☐ (۲) لفظات
☐ (۳) کات
☐ (۴) ثبات

سوالات تشریحی

۱ جاهای خالی شعر زیر را با عبارات مناسب پر کن.

پدربزرگ

دیشب پدربزرگم

آمد به
باز او مرا بغل کرد

مادر برای او زود

او خسته بود و پایش

با خنده باز از من

کردم تشکر از او
گفتم که

در دست پیر او بود

خندید و قلقلک داد
با آن عصا دلم را

★ این شعر زیبا را چه کسی سروده است؟

۲ مانند نمونه‌ها، تشدید کلمه‌های زیر را روی حرف مناسب آن قرار بده.

جمعیت	قنادی	معرفی	دقت	محلّه
ی				ل

۳ با دیدن کلمه‌های زیر، به یاد چه واژه‌هایی می‌افتی؟ برای هر کدام حداقل ۳ مورد بنویس.

گل‌دسته	فوتبال	بدر بزرگ	تولد

۳ جدول محلّه‌ی ما را تکمیل کن.

۱ اسم

۲ برکت سفره

۳ شاعر شعر «بدر بزرگ»

۴ یکی از اعضای بدن

۵ تمیز

۶ روبه‌رو

۷ نوعی غذای آبکی

۸ مایه‌ی حیات

۹ —، تو، او

۱۰ دلواپس

۱۱ ناشتوا

۱۲ نوعی سنگ‌ریزه

۵ هر کلمه را به معنی‌اش وصل کن.

۶ با کلمه‌های زیر، جمله‌های زیبا بساز.

	شهر
	محله
	خانواده
	خاطره
	کشور

نگارش من

اکنون که به کلاس سوم آمده‌ام،

۱۲

نازک، چشم‌های بزرگ و شاخک‌های بلند

عظمت: بزرگی، شکوه

فیروزه‌ای: به رنگ فیروزه، آبی متمایل به سبز

قنادی: شیرینی‌فروشی

محله: قسمتی از یک شهر یا روستا

نگران: دلوایس

انتها: آخر، پایان

بازارچه: بازار کوچک

بوستان: جایی که گل‌های خوشبو در آن بسیار باشد،

باغبانصفا

ثبت‌نام: نوشتن اسم، نام‌نویسی

سناجاق: حشره‌ای زیبا و تندپرواز با دو بال بلند و

واژه‌نامه

لطیفه

دو تا ماشین با هم تصادف می‌کنند. افسر می‌آید و می‌پرسد: کدام‌تان مقصر بودید؟
راننده‌ی اولی: من خواب بودم، نریدم، از ایشان پرسیدم

زندگ ورزش

درس دوم

توضیحات متن

۱- ورزش برای سلامتی مفید است.

۲- اگر ورزشی را با نظم و ترتیب و پیوسته انجام دهیم، می‌توانیم به‌خوبی در آن رشته پیشرفت کنیم.

نگته‌های دستوری

★ قسمت اول جمله که درباره‌ی آن توضیح می‌دهیم، **نهاد** نام دارد؛

من به معلم خوبم احترام می‌گذارم.
نهاد **فعل**

○ قسمت آخر جمله معمولاً **فعل** است.

★ می‌آموزیم که هرگاه **نهاد** تغییر کند، **فعل** هم تغییر می‌کند، مانند؛

ما ورزش کردن را بسیار دوست داریم .	من ورزش کردن را بسیار دوست دارم .
شما ورزش کردن را بسیار دوست دارید .	تو ورزش کردن را بسیار دوست داری .
آن‌ها ورزش کردن را بسیار دوست دارند .	او ورزش کردن را بسیار دوست دارد .

نگته‌های نگارشی

★ می‌آموزیم که هر واژه‌ای، با گروه کلمه‌های زیادی می‌تواند ارتباط داشته باشد؛ به نمونه‌های زیر توجه کنید:

- بهار ← عید نوروز، شکوفه، تعطیلی، عیدی و ...
- تابستان ← تعطیلات، کلاس تابستانی، گرما، کولر و ...
- پاییز ← ماه مهر، مدرسه، برگ زرد، خزان و ...
- زمستان ← سرما، برف، گلوله‌ی برفی، بخاری، اسکی و ...

سوالات چهارگزینه‌ای

۱) قسمت اول جمله‌ی زیر، با کدام گزینه کامل می‌شود؟

« برای کسب بهترین رتبه تلاش خواهم کرد. »

۳) ما ☐

۱۳) او ☐

۲) تو ☐

۱) من ☐

۲ با توجه به متن درس، گزینه‌ی **نادرست** را انتخاب کن.

۱ ورزش برای سلامتی مفید است. ☐

۲ نوشته‌ی جلوی در استخر، ورزش فوتبال را سفارش کرده بود. ☐

۳ با تمرین و نظم و ترتیب پیوسته، می‌توان در یک رشته‌ی ورزشی مهارت پیدا کرد. ☐

۴ فوتبال، بسکتبال، شنا و ... از رشته‌های ورزشی هستند. ☐

۳ کدام گزینه با بقیه متفاوت است؟

۱ آب تنی ☐ (۴)

۲ بقراری ☐ (۳)

۳ سرمافوردگی ☐ (۲)

۴ سرما ☐ (۱)

۴ کدام گزینه اشتباه است؟

۱ ما مسجر را مکان دینی می‌دانیم. ☐

۲ بچه‌ها خانه‌ی سلامت را مکان بوداشتی می‌دانند. ☐

۳ علی مملّه را مکان اجتماعی می‌داند. ☐

۴ شما مدرسه را مکان آموزشی می‌دانید. ☐

۵ کلمه‌ی مناسب برای جای خالی را انتخاب کن.

«ورزش، تمرین، _____، مهارت، قدرت»

۱ شهر ☐ (۴)

۲ خانه ☐ (۳)

۳ سلامتی ☐ (۲)

۴ مدرسه ☐ (۱)

سوالات تشریحی

۱ جدول زیر را کامل کن.

سفر	کتاب	مسابقه	آب و هوا
		ورزشی	
تعطیلات			ایبری
	داستان		

۲ وصل کن.

خانۀ سلامت

سینما

مسجد

محلۀ

مدرسه

استخر

مکان آموزشی

مکان فرهنگی

مکان ورزشی

مکان بهداشتی

مکان دینی

مکان اجتماعی

۳ جمله‌های زیر را با کلمه‌های مناسب کامل کن.

من از خدای مهربان برای تمام نعمت‌هایش سپاس‌گزاری می‌کنم.

تو از خدای مهربان برای تمام نعمت‌هایش _____.

_____ از خدای مهربان برای تمام نعمت‌هایش سپاس‌گزاری می‌کند.

_____ از خدای مهربان برای تمام نعمت‌هایش سپاس‌گزاری می‌کنیم.

شما از خدای مهربان برای تمام نعمت‌هایش _____.

_____ از خدای مهربان برای تمام نعمت‌هایش _____.

۴ کلمه‌هایی را که با هم ارتباط دارند، در یک گروه قرار بده.

فیلم صدا تلفن شنا سینما استخر مکالمه تلویزیون آب‌تنی

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

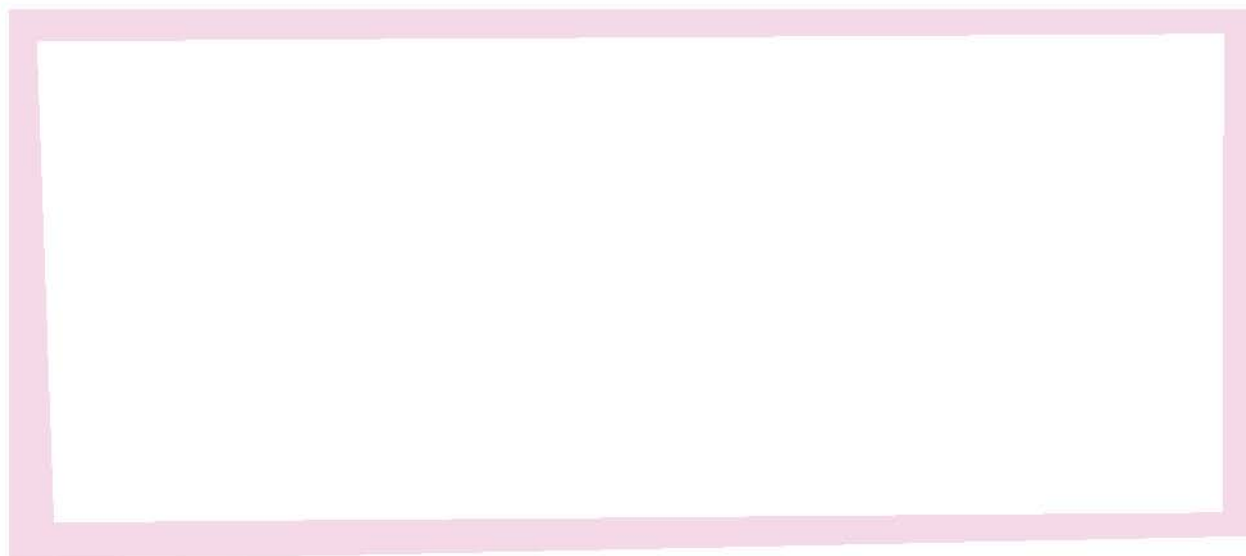
۵ در هر یک از شکل‌های زیر، نام یک ورزش را بنویس.

_____	_____	_____	_____	_____
-------	-------	-------	-------	-------

۴ کدام ورزش را بیش‌تر دوست داری؟ تصویر آن را در کادر خالی زیر بکش و آن را رنگ کن.

۱۶

۲ درباره‌ی ورزش «کشتی» هر چه می‌دانی، بنویس.

۱ آیا اعضای تیم ملی فوتبال را می‌شناسی؟ نام ۵ نفر از آن‌ها را به‌ترتیب حروف الفبا در جاهای خالی بنویس.

نگارش من

ورزش کاران ما

۱۷

۹ روی هر یک از خانه‌های شطرنج، نام یک ورزش نوشته شده است؛ آن‌ها را به ترتیب حروف الفبا مرتب کن و در صفحه‌ی شطرنج دیگر بنویس.

شطرنج	بسکتبال	پینگ پنگ	
فوتبال	دو	تنیس	
وزنه برداری	والیبال	شنا	
کشتی	قایق رانی	هندبال	
تیراندازی	کاراته	بوکس	
تکواندو	هودو	ژیمناستیک	

حرفه‌ای: کسی که در کاری مهارت دارد، انجام کار

در حدّ خیلی خوب و دقیق، عالی

حکیم: انسان دانا و خردمند

حیرت: شگفتی، تعجب

سفالی: ظرف یا اشیای گلی، چیزی که از گِل رُس

ساخته شده باشد.

شبیه: مانند، مثل

صنوبر: نام درختی زیبا، نامی برای دختران

مأمور: آن که به فرمان کسی برای انجام کاری

انتخاب می‌شود.

ماهرانه: بامهارت، استادانه

مهربانی: کسی که چیزی را یاد می‌دهد.

مهارت: توانایی انجام کاری به نحو شایسته

نرم نرمک: آرام آرام، آهسته

آب‌تنی: شست‌وشوی بدن در آب، شنا کردن

باستانی: کهن، بسیار قدیمی

بحث: گفت‌وگو

بُلبُل: نوعی شیشه‌ای شفاف که برای ساخت ظرف

به کار می‌رود.

بیشه: جنگل

پونه‌ی وحشی: نوعی گیاه، سبزی خوش بو مثل نعناع

پیوسته: پی‌درپی، به دنبال هم

ترتیب: نظم و ردیف

تنگ: پارچ سفالی یا شیشه‌ای که در آن آب یا

نوشیدنی‌های دیگر می‌ریزند.

جلب نظر کردن: نگاه کسی را به سوی خود کشاندن.

جلب توجه کردن:

جنب و جوش: تلاش، جنبش

از آقای دست و دل‌باز می‌پرسند: شیرین‌تر از عسل چیست؟
می‌گوید: ترشی میانی!

آسمان آبی، طبیعت پاک

درس سوم

توضیحات متن

- ۱- ما انسان‌ها علاوه بر خانه، باید محله و شهر خود را پاکیزه نگه داریم.
- ۲- باید خوب به همه چیز نگاه کنیم تا زیبایی‌های طبیعت و آفریده‌های خدا را بهتر ببینیم.

نگته‌های دستوری

★ با کلمه‌های «هم‌خانواده» آشنا می‌شویم، این کلمه‌ها باید ۳ شرط داشته باشند:

- ۱) حداقل ۳ حرف مشترک داشته باشند.
- ۲) ترتیب حروف مشترکشان رعایت شود.
- ۳) معنی آن‌ها با هم ارتباط داشته باشد.

● به نمونه‌های زیر توجه کنید:

معلم، علم، عالم ← حروف مشترک ← ع-ل-م
 صبر، صبور، صابر ← حروف مشترک ← ص-ب-ر
 منظم، ناظم، نظم ← حروف مشترک ← ن-ظ-م

نگته‌های نگارشی

★ در نوشتن نباید کلمه‌ها را به صورت شکسته و عامیانه به کار ببریم؛ کلمات شکسته مخصوص زبان گفتاری است؛ یعنی آن زبانی که با آن صحبت می‌کنیم.
 به جدول کلمات گفتاری و نوشتاری دقت کنید.

زبان نوشتاری

می‌آیم
 خانه
 نان
 به او

زبان گفتاری

می‌آم
 خونه
 نون
 بهش

● جمله‌های «الف» نمونه‌هایی از زبان گفتاری و جمله‌های «ب» نمونه‌هایی از زبان نوشتاری‌اند:

ب

- ۱ انسان عادت دارد خانه‌ی خودش را تمیز کند.
- ۲ مادرم به من جایزه می‌دهد.

الف

- ۱ انسان عادت داره خودشو تمیز کنه.
- ۲ مامانم بهم جایزه می‌ده.

★ اگر یک متن، گفت‌وگوی دو یا چند نفر باشد، به آن متن «نمایش‌نامه» می‌گویند و اگر آن را روی صحنه اجرا کنند، «نمایش» خواهیم داشت.

سوالات چهارگزینه‌ای

۲۰

۱ کدام گزینه نمی‌تواند هم خانواده‌ی «نظم» باشد؟

- ☐ (۱) ناظم ☐ (۲) منظم ☐ (۳) نظام ☐ (۴) منظر

۲ در کدام گزینه، کلمه به صورت گفتاری آمده است؟

- ☐ (۱) زمان ☐ (۲) آسون ☐ (۳) رفتار ☐ (۴) طبیعت

۳ املاي کدام گزینه اشتباه است؟

- ☐ (۱) دل‌پذیر ☐ (۲) غرق شادی ☐ (۳) لذت‌بخش ☐ (۴) اهمیت

۴ کدام گزینه نباید در نوشتن استفاده شود؟

- ☐ (۱) علی به فانه‌ی دوستش رفت. ☐ (۲) موهان جشن امروز، عموی مهربانم است.
☐ (۳) اون بوم گفته بود پر ۳ پیشش. ☐ (۴) مادر ۴ به پاکیزگی اهمیت زیادی می‌دهد.

۵ کدام گروه از کلمه‌های زیر با بقیه فرق دارد؟

- ☐ (۱) علم - علوم - معلوم ☐ (۲) طاهر - مطهر - طاهره
☐ (۳) گویا - گویش - گوینده ☐ (۴) دل‌پذیر - لذت‌بخش - پاکیزه

سوالات تشریحی

۱ برای تصویر زیر، یک نمایش‌نامه‌ی کوتاه بنویس.

علی: سلام سامان، صبح بخیر.

سامان:

علی:

سامان:

علی:

سامان:

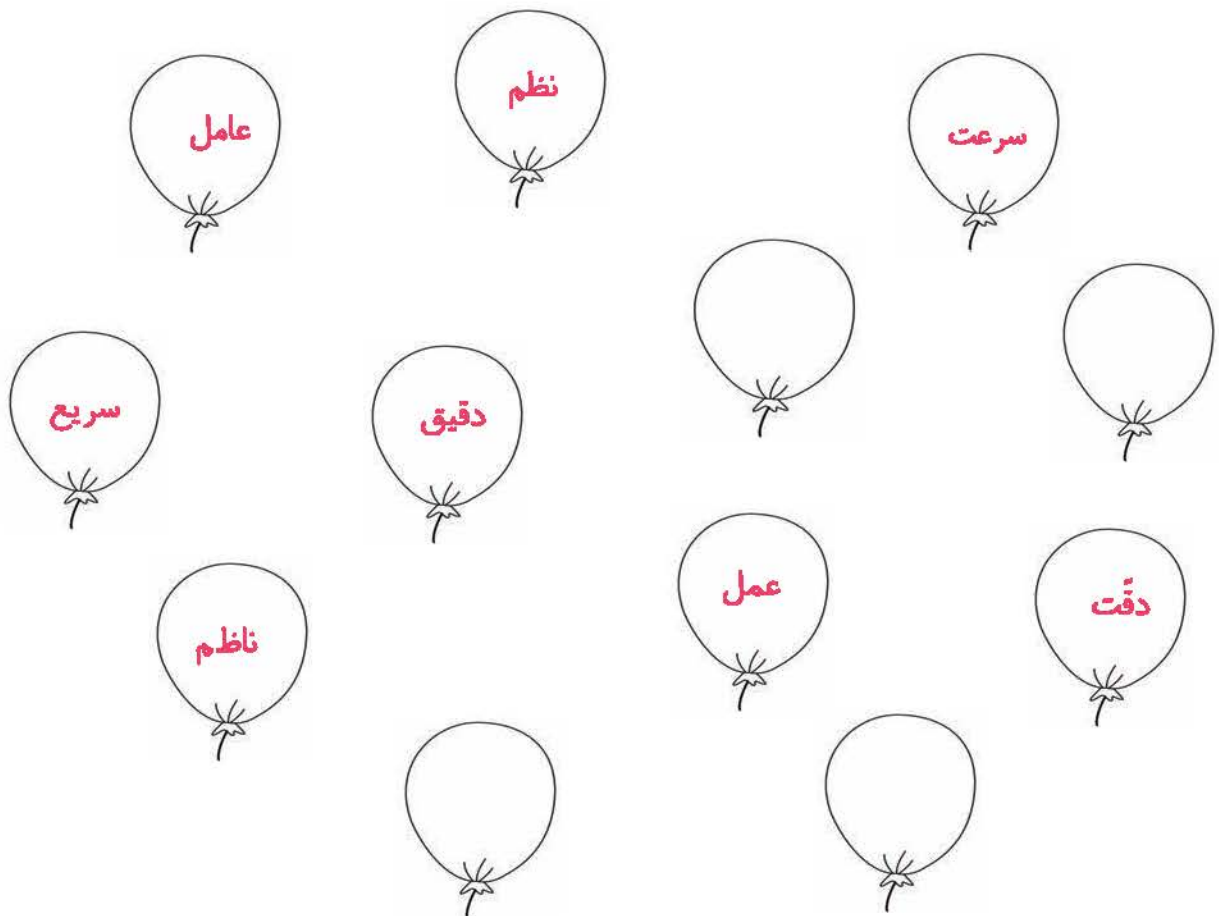

۲ برای هر یک از کلمه‌های زیر، دو هم‌خانواده بنویس.

عبر 	شمر 	کتاب 	منظره
---	---	--	---

۳ به جشن هوای پاک خوش آمدی؛ بادکنک‌های هم‌خانواده را هم‌رنگ کن و در بادکنک‌های خالی دو کلمه‌ی هم‌خانواده به دل خواه بنویس.

۴ جمله‌های گفتاری زیر را، به جمله‌های نوشتاری تبدیل کن.

_____ بی‌هم گفته بود که فردا می‌آد خونمون. ←

_____ مامانم منو فرستاده نون بخرم. ←

_____ آدما باید همیشه تمیز و پاکیزه باشن. ←

۵ با توجه به شعر زیر، از مرتضی امیری اسفندقه به سوالات پاسخ بده.

به دسته گل

۲۲

صبح که میشه، حسین آقا

درِ خونه‌ها، در می‌زنه

کوچه‌ی ما تیز میشه

آشفالارو برمی‌داره

وقتی حسین آقا میاد

هر روز به ما سر می‌زنه

نمی‌دونم چی می‌خونه

خورشید خانم، از پشت کوه

یواش یواش حرف می‌زنه

یواش یواش بالا میاد

گاریشو هل می‌ده جلو

دستکشاشو درمیاره

گاریش باهاش حرف می‌زنه

دست می‌کشه روی سرم

دلم می‌خواد یه صبح زود

دلم می‌خواد، گاری بشم

برم گاریشو هل بدم

خستگی یاشو ببرم

به جای سطل آشغالی

پیش یه دسته گل بدم

★ در این شعر زیبا، کلمه‌های گفتاری فراوان به کار رفته است؛ کل شعر را به زبان نوشتاری بازنویسی کن.

★ آیا رفتگر محله‌تان را می‌شناسی؟

★ یک جمله برای قدردانی از او بنویس.

۶ شعر زیر را کامل کن.

هم‌بازی

کودکی با کاغذ

..... ساخت

قایقش را لب رود

.....

رود آن قایق را

بُرد تا جایی دور

.....

.....

ناگهان قایق را

.....

.....

لحظه‌ای قایق را

.....

گفت: پس با من هم

یک نفر هم‌بازیست

گل شادی رویید

★ این شعر زیبا، سروده‌ی کدام شاعر خوش‌ذوق است؟

نگارش من

طبیعت پاکیزه و تمیز

۲۴

آلودگی: کثیفی

جوی: گذرگاه باریکی که آب از آن می‌گذرد.

چشمه: جایی که آب از زیر زمین بیرون می‌آید.

دامنه‌ی کوه: بخش شیب‌دار پایین کوه

دل‌پذیر: پسندیده و دل‌خواه

دل‌نشین: خوشایند و پسندیده

روان: رونده، جاری

طبیعت: بخشی از هستی

طراوت: تازگی، شادابی

غرق شدن: فرو رفتن و خفه شدن در آب، غوطه‌ور

شدن در آب یا هر چیز دیگر

واژه‌نامه

گردش علمی: گردش دسته‌جمعی دانش‌آموزان

برای یادگیری چیزهای جدید

گزارش: شرح و بیان کارهای انجام‌گرفته

گویا: رسا، روشن، آشکار

لذت: حالت خوشایند و خوب

محیط: مکان اطراف شخص یا چیز

نشاط: شادی، شادابی

نظافت: پاکیزگی، تمیزی

نگریست: نگاه کرد

هم‌بازی: دوست، یار

لطیفه

معلم: هر چه من گفتم، شما تکرار کنید، «کارگران مشغول کارند»

شاگردان: «فدا قوت»

آواز کنجشک

درس چهارم

توضیحات متن

- ۱- هر گونه صدایی که انسان را آزرد و ناراحت کند، «آلودگی صوتی» است.
- ۲- صدای هواپیما، بوق اتومبیل‌ها، صدای بلند تلویزیون، صدای ماشین لباس‌شویی و ... نمونه‌هایی از آلودگی صوتی هستند.

نکته‌های نگارشی

- ★ برای این که متن را بهتر و دقیق‌تر بخوانیم، از «نشانه‌های نگارشی» استفاده می‌کنیم؛ نشانه‌هایی مثل:
- نقطه (.) ← در پایان جمله قرار می‌گیرد.
 - دو نقطه (:) ← هرگاه صحبت کسی را نقل می‌کنیم، از این نشانه استفاده می‌کنیم.
 - ویرگول (,) ← نشانه‌ی مکث کوتاه در جمله است.
 - گیومه () ← صحبت و سخن شخص را داخل این نشانه قرار می‌دهیم.

سوالات چهارگزینه‌ای

۱) املاي کدام گزینه صحیح است؟

- ☐ (۱) طرقة
 ☐ (۲) مواضېب
 ☐ (۳) فېبط صوت
 ☐ (۴) آلودگی صوتی

۲) به عبارت زیر چه می‌گویند؟

هر چه کنی، به خود کنی

- ☐ (۱) ضرب المثل
 ☐ (۲) جمله
 ☐ (۳) متن ادبی
 ☐ (۴) شعر

۳) اسم این نشانه چیست؟

- ☐ (۱) نقطه
 ☐ (۲) ویرگول
 ☐ (۳) دو نقطه
 ☐ (۴) گیومه

۴) کدام گزینه هم‌خانواده‌ی «مسئله» نیست؟

- ☐ (۱) مسئول
 ☐ (۲) مسائل
 ☐ (۳) سؤال
 ☐ (۴) مسرور

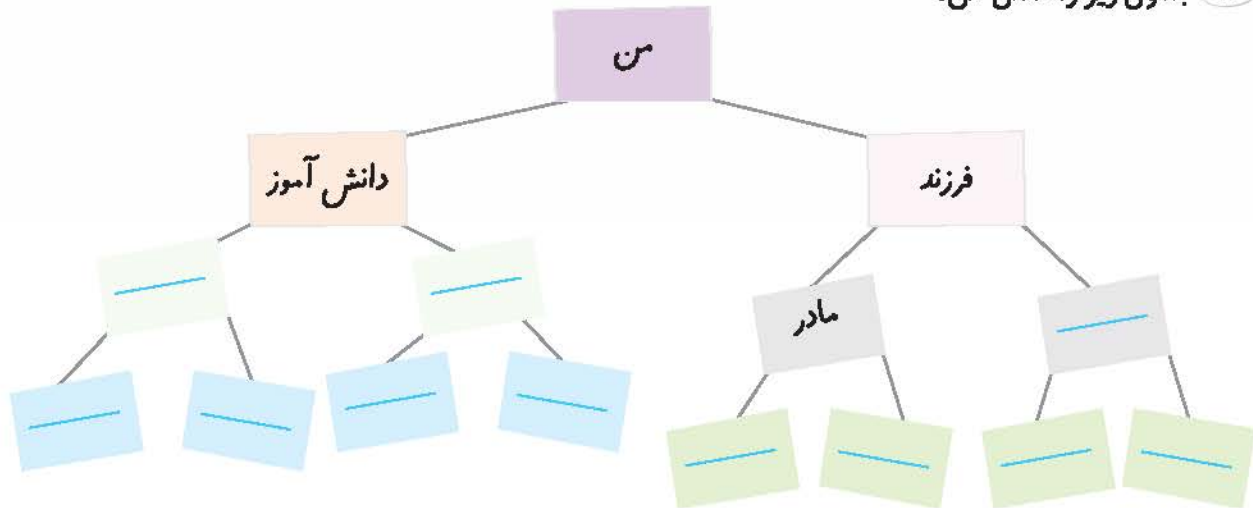
۵) کدام گزینه «آلودگی صوتی» نیست؟

- ☐ (۱) صدای جاروبرقی
 ☐ (۲) صدای فشغشه
 ☐ (۳) صدای بلند تلویزیون
 ☐ (۴) صدای کنجشک

سؤالات تشریحی

۱ جدول زیر را کامل کن.

۲ ضرب المثل های زیر را کامل کنید.

آشپز که دو تا شد

هر چه کنی

هر که بامش بیش

۳ از بین کلمه های زیر، آن هایی را که «جمع» هستند، علامت بزن.

☐ داستان ☐ میوه ها ☐ دوستان ☐ حشرات ☐ شکلات ☐ انتها

۴ برای متن زیر، نشانه های نگارشی مناسب بگذار.

کوچه خلوت بود ☐ فقط یک مادر بزرگ که انگار خسته به نظر می رسید با
یک سبد در دستش در میانه ی کوچه دیده می شد ☐ هر چند لحظه یک بار
می ایستاد ☐ دوباره به راه می افتاد ☐ فهمیدم سبد برایش سنگین است
☐ دویدم و خودم را زود به او رساندم ☐ گفتم ☐ سلام مادر بزرگ ☐
اجازه بدهید کمکتان کنم ☐ مادر بزرگ مهربان خوش حال شد و با یک
لبخند زیبا من را همراهی کرد ☐